

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor Mechelen

Pit

VDS

N 16

AFSTEMMEN OP
HET ENGAGEMENT VAN JONGEREN

DE JEUGD

VAN TEGENWOORDIG

DE JEUGD VAN TEGENWOORDIG

tekst: Door Wim Van Leeuwen

Ze zijn met zo'n 23.000. En dan heb ik het over de jongeren die zich tijdens het jaar en in vakanties engageren voor het speelpleinwerk, excuseer, hun speelplein. Het klopt dat jongeren naast het speelplein nog veel andere engagementen hebben en keuzes moeten maken. Het klopt dat ze zich in de zomer minder lang engageren en korter op de bal spelen. Maar ze zijn ook nog nooit met zoveel geweest, drie-en-twintig-duizend. Één voor één met een stevige passie voor het speelplein. Als we het hen vragen, blijkt de belangrijkste motivatiebron om op het speelplein te staan nog steeds de kinderen te zijn. "Stop met ze te willen veran-

deren, het is de organisatie die zich moet aanpassen.", was de boodschap die ik het afgelopen jaar vaak kreeg tijdens mijn jaar onderzoek en voorbereiding voor het speelpleincongres. Het is die boodschap die ik nu graag mee verspreid. Er is niets mis met de jongeren, de jeugd van tegenwoordig is nog steeds geëngageerd, vroeger was het anders en niet per sé beter. Wel is de druk op jongeren gestegen, zijn er veel verwachtingen bijgekomen en hebben jongeren nu éénmaal veel meer keuze dan vroeger. Ik mocht het afgelopen jaar veel mooie verhalen aanhoren over wat jongeren geleerd hebben op het speelplein (en nu nog gebruiken in hun job).

Verhalen over unieke ervaringen die ze daar hebben beleefd en ze nergens anders zouden meemaken. Speelpleinwerk zit in het hart en het bloed van vele jongeren.

Het zijn dus niet zij die zich moeten aanpassen, wij zijn het die zich flexibel zullen moeten opstellen. Helaas kwam ik op mijn tocht niet dé oplossing tegen, ook al weet ik dat jij daar op zat te wachten. Goede voorbeelden heb ik wel gevonden en één simpele maar gouden tip: "neem tijd, ga in gesprek met je jongeren en vraag het hen zelf." Hoe je dat doet, lees je verder in dit magazine en krijg je te horen op het speelpleincongres.

'SPEELPLEINWERK IS JEUGDWERK'

Op 12 mei 2020 organiseert de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) het congres "speelpleinwerk is jeugdwerk". We hebben het er over de unieke meerwaarde van jongeren op het speelplein en over de unieke meerwaarde van speelpleinwerk voor jongeren. Met het congres richten we ons op speelpleinverantwoordelijken, schepenen en beleidsmakers, maar is iedereen welkom. De eerste namen van sprekers, de praktische informatie en al een heleboel interessante lectuur vind je op onze website.

www.speelplein.net/congres2020

OP ZOEK NAAR EEN BETERE MATCH

Waarom komen jongeren naar het speelplein? Wat is hun motivatie om zich te (blijven) engageren? Wat zijn hun verwachtingen ten aanzien van het speelplein? Wat is de reden waarom jouw speelplein ervoor kiest om met jongeren te werken? En wat zijn jullie verwachtingen ten aanzien van hen? De conclusie en uitdaging na ons onderzoek: een match vinden tussen wat jongeren willen en wat het speelpleinwerk wil met flexibiliteit als sleutelwoord. Wat werkt op jouw speelplein? Zoek het uit!

390 JONGEREN

afgelopen zomer bevraagd via een online enquête en op sociale media

10 EXPERTEN

in gesprek over jongeren, jeugdwerk en speelpleinwerk.

OP ONDERZOEK MET

3 studenten, 6 lokaal ondersteuners, een heleboel vrijwilligers en een coördinator.

WAT MOTIVEERT JONGEREN?

"EEN KINDJE DAT GEEN ZIN HEEFT IN DE DAG TOCH ZIN GEVEN EN OP HET EINDE EEN KNUFFEL KRIJGEN. DAAR DOE IK HET VOOR!"

ROBIN, 17 JAAR

MOTIVATIE=

Een gedrevenheid om energie te investeren in een actie waarvan je denkt dat het de vervulling van een eigen behoefte dichterbij brengt.

WE ONDERSCHIEDEN 3 MOTIEVEN:

1 **persoonlijke motieven:** je wil voordelen halen uit je engagement, bijleren in functie van latere studiekeuze of

beroep, staat goed op cv, centje verdienen, erkenning...

2 **sociale motieven:** plezier, vrienden, een lief, een netwerk uitbouwen...

3 **ideële motieven:** ik kan bijdragen aan de maatschappij, ik besteed mijn vrije tijd zinvol, anderen helpen, ik wil kinderen een fantastische tijd bezorgen...

VOOR DE KINDEREN

Het topantwoord dat jongeren gaven in ons onderzoek het voorbije jaar is "voor de kinderen". Dit was vroeger al zo en wordt opnieuw bevestigd. Ze doen het voor hun glimlach of omdat ze toch o-zo-lief zijn. Het ideële motief staat dus met stip bovenaan¹. Dat blijkt ook uit de cijfers wanneer we vragen van wie ze het liefst appreciatie krijgen.

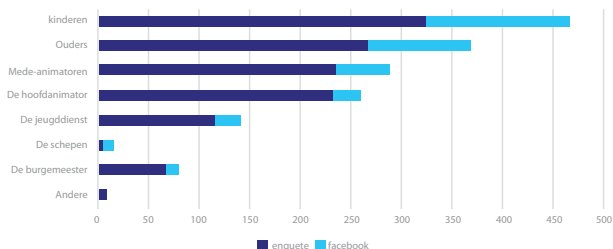
WHAT'S IN FOR ME?

Het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden blijkt ook een belangrijke motivatiebron. Meer nog, persoonlijke motieven worden steeds belangrijker². Jongeren engageren zich op het speelplein om zichzelf te ontwikkelen. Ze willen voordelen halen uit hun engagement. Dat kan gaan over nieuwe talenten ontdekken en ontwikkelen, tot kennis opdoen die ze later in hun carrière kunnen gebruiken. Speelpleinwerk is een ideale plek waar jongeren kunnen experimenteren en zichzelf leren kennen.

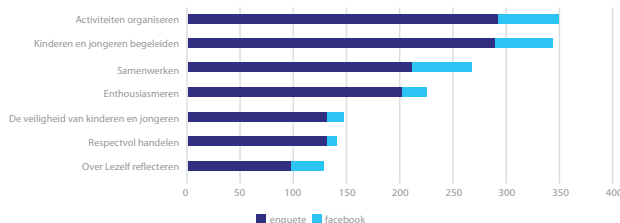
FRIENDS WITH BENEFITS

Vriendschap is andermaal een belangrijke motivatie. Op het speelplein leer je nieuwe mensen kennen, vind je een lief en beleef je - samen - zoveel avonturen, deel je ervaringen met anderen die je nergens anders beleeft. Waar anders dan op het speelplein, leer je wat het is om een spel te organiseren voor 100 kinderen, speel je tot een stuk in de nacht verstopperij met een knotsgekke

1) EEN DANKUWEL DOET MIJ HET MEESTE DEUGD ALS HET KOMT VAN

2) OP HET SPEELPLEIN HEB IK AL HET MEEST BIJGELEERD OVER

HET VERHAAL VAN SAM, 27 JAAR

“Op 16 jaar schreef ik me in voor het speelplein. Niet helemaal overtuigd, maar mijn tante zei “dat is zeker iets voor jou”. Na één week speelplein, bleef ik een hele zomer plakken. Mijn leven zou er helemaal anders uitzien, mocht ik mijn tante niet geloofd hebben. Een groot deel van mijn vrienden nu, zijn de mensen waarmee ik toen activiteiten organiseerde. Eén ervan is zelfs peter van mijn oudste. En nog vaak kijken we met nostalgie terug naar die tijd en halen we verhalen van het speelplein boven. Bijzonder dat ik mij, na al die jaren, nog steeds die avonturen herinner en dat die mensen een belangrijke plek in mijn leven innemen.”

bende animatoren of denk je “laten we eens een kasteel bouwen” om een paar uur later ridder te spelen? Vul dit lijstje gerust aan met je eigen zotte ervaring! Laat ons jouw verhaal weten en wie weet, komt het mee in de brochure.

MOTIEVEN ZIJN EVENWAARDIG

Iedere jongere die beslist om zich (opnieuw) in te zetten voor jouw speelplein heeft daar zo zijn redenen voor. En elke reden is goed. Iemand die beslist om animator te worden om een centje bij te verdienen of iemand die er nog een jaartje bij doet omwille

van de vriendengroep is even welkom en evenwaardig als iemand die het alleen maar voor de glimlach van de kindjes doet. Het één is niet beter dan het andere zolang de inzet en het enthousiasme richting de kinderen navenant is. Bovendien evolueren motieven door ervoor te praten, door begeleiding en vorming, door ouder te worden... Een speelplein dat **motieven als evenwaardig** durft benoemen en ruimte maakt om hierover met de animatoren in gesprek te gaan heeft een streepje voor. Een speelplein dat deze verschillende motieven bij het werven van nieuwe animatoren weet uit te spelen en duidelijk

in de verf zet zal een grotere en meer diverse groep jongeren aanspreken. Ga eens na... staan er in jouw wervingsfolder alleen maar foto's van 'schattige kindjes' of toon je ook een foto van een hechte animatorenploeg en een beeld waarbij meisjes en jongens rond een tafel nadenken over de werking? Jongeren willen weten waar ze aan toe zijn en maken daarna hun keuze.

WAAROM KIEZEN VOOR JONGEREN?

#JEUGDWERKWERKT!

De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) onderschrijft het recht op jeugdwerk. Om de speelfunctie van een speelpleinwerking optimaal te realiseren ziet de VDS de uitbouw van een begeleidingsploeg als doel op zich. Naast de kinderen zijn jongeren een tweede prioritaire doelgroep. We leggen het eigenaarschap van speelpleinwerk graag bij jongeren. Vanuit een 'jeugdwerkfilosofie' geloven we dat het speelplein een perfecte omgeving is waarbinnen jongeren kunnen groeien in hun vaardigheden, fouten mogen maken, kansen krijgen om zichzelf te ontdekken en volwaardig participeren in de uitbouw van de werking. Het jeugdige

enthousiasme, de dynamiek, de onbezonnenheid en leeftijd die dichter aanleunt tegen de leeftijd en leefwereld van de kinderen, zorgen voor een onmiskenbare meerwaarde. We vinden het belangrijk dat speelpleinorganisatoren daarom veel tijd en energie investeren in het stimuleren van de betrokkenheid, de verbondenheid en de participatie van de begeleidingsploeg. Investeren

TOON MOONEN, 34 JAAR
Prof. dr. of constitutional law,
universiteit Gent.

"Veel van de pedagogische tips & tricks die de universiteit biedt aan jonge docenten spelen in op competenties die een animator in het jeugdwerk spontaan herkent. Wie de animatie van een massaspel voor 150 kindjes van alle leeftijden kan trekken, die heeft ook bagage om een auditorium met 500 studenten uit te leggen hoe het Belgische federalisme werkt."

"INVESTEREN IN JONGEREN, IS INVESTEREN IN EEN KWALITATIEVE SPEELPLEINWERKING."

in jongeren, is investeren in een kwalitatieve speelpleinwerking.

ANDERE JONGEREN VINDEN HUN WEG

Door de hoge graad van openheid en laagdrempeligheid trekt deze werkvorm vaak andere jongeren dan het klassieke jeugdwerk aan. Zo vormt speelpleinwerk een basisvoorziening in de gemeente om aan jeugdwerk te doen.

INCIDENTELE OF FLEX- VRIJWILLIGERS

"WE ZIEN MEER EN MEER
VRIJWILLIGERS DIE EEN KORTER,
AD HOC EN MEER AFGEBAKEND
ENGAGEMENT OPNEMEN."

KORTER OP DE BAL

Jongeren hebben veel keuze, ze hebben het druk en/of ervaren het als druk. We kunnen spreken van een trend. We zien meer en meer vrijwilligers die een korter, ad hoc en meer afgebakend engagement opnemen. Dat geldt niet alleen voor speelpleinwerk of jeugdwerk in het algemeen. We zien diezelfde trend bij volwassen vrijwilligers en ook in andere landen. In Nederland bleek uit onderzoek dat het gaat om 30% van de vrijwilligers.

Vlaamse cijfers over het aantal incidentele of flex-vrijwilligers op het speelplein hebben we (nog) niet. Maar uit onze bevraging in 2018 bij 175 speelpleinorganisatoren blijkt wel dat 1 op 3 beseft dat de mentaliteit bij jongeren wijzigt en nadenkt over aanpassingen en oplossingen.

ELKE VRIJWILLIGER IS WELKOM

Denk na als speelplein hoe je op het flex-engagement van jongeren kan inspelen. Ook

hier geldt het principe van gelijkwaardigheid. Iedere vrijwilliger is welkom en gelijkwaardig: iemand die 2 dagen op het speelplein komt staan is even belangrijk dan iemand die het jaar rond zich in het zweet werkt voor het speelplein. Je kan differentiëren in waardering, maar niet in erkenning. Wat is de visie van jouw speelplein hierover?

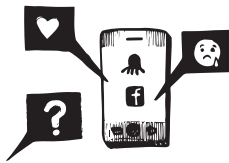
ENKELE VOORBEELDEN HOE SPEELPLEINEN HIER OP INSPLENEN

- Esteban vond in de reguliere animatorenwerking niet direct iets waarvoor hij zich wilde engageren. De verantwoordelijke luisterde naar zijn interesses en project Esteban was geboren. Een uitdaging voor de jongere en een meerwaarde voor het speelplein.
- 'Hoofdanimator zijn' is niet meer verplicht om in de stuurgroep te zitten. 'Dubbele engagementen' werden afgeschaft.
- Andere manieren tot inspraak: geen fysieke vergadering, maar een discussie en poll in een besloten facebookgroep leverde het nieuwe zomerthema op.
- Vroeger werd vrijwilligers gevraagd om minimum in blokken van een week te staan, bij jobstudenten werd met maandcontracten gewerkt. Nu zien we dat speelpleinen het (noodgedwongen) toelaten dat vrijwilligers zich per dag engageren en wordt er bij betaalde animatoren ook gewerkt met weekcontracten.
- Afgebakend engagement: in plaats van werkgroepen werd er gekozen voor 3 duidelijke acties waarvoor jongeren zich konden engageren.

Meer voorbeelden op
www.speelplein.net/congres2020

1

BEPAALEN OP WELKE MANIER JE INPUT ZAL VERZAMELEN

HOE? OP MAAT VAN DE JONGEREN!

- Een poll op facebook.
- Bel elk 2 mensen tijdens een stuurgroepvergadering.
- Like "als je akkoord" bent op Instagram.
- Ga samen iets drinken en vraag hem/haar de pleren uit de neus.
- Bevraging op de school(speelplaats).

Wij vroegen aan jongeren, speelpleinen, verantwoordelijken en beleidsmakers waarom jongeren zich voor het speelplein (blijven) engageren. Wat ze verwachten en waarom speelpleinorganisatoren op hun beurt met jongeren willen (blijven) werken en wat ze van hen verwachten. Nu is het jullie beurt. Hoe zit het op jullie speelplein? Wat kunnen jullie doen?

2

DENK NA WAT JE WIL WETEN EN FORMULEER DAARVOOR EEN VRAAG.

JONGEREN EN HUN MOTIVATIE

- Wat motiveert jou om op ons speelplein te staan en waarom kom je graag bij ons op het speelplein?
- Op welke manier ben jij op het speelplein terecht gekomen?
- Wat is er nodig opdat jouw twee beste vrienden ook op het speelplein komen staan?

VUL AAN:

JONGEREN EN HUN ENGAGEMENT

- Neem je liever korte of langdurige engagementen op?
- Wat heb jij altijd al eens willen doen op het speelplein?
- Via welk kanaal krijgen we van jou het snelst reactie?

VUL AAN:

JONGEREN EN DRUK

- Welke taken zitten er in jouw comfort-stretch-panic-zone?
- Op een schaal van 1-10 hoeveel druk ervaar je?
- Wat zou er voor zorgen dat dit cijfer daalt?

VUL AAN:

3

LEG ALLE ANTWOORDEN SAMEN

Verzamel hier de antwoorden die je kreeg op de vragen die je formuleerde in stap 2

MOTIVATIE - ANTWOORDEN

ENGAGEMENT - ANTWOORDEN

DRUK - ANTWOORDEN

ATCH!

POW!

VDS
vlaamse dienst
speelpleinwerk

4

TREK CONCLUSIES VOOR JOUW SPEELPLEIN

OF BEPAAL WAAR JE NIET ZEKER
OVER BENT EN BEVRAAG VERDER.
(GA DAN TERUG NAAR STAP 1)

WAT SPEELT BIJ ONZE ANIMATOREN HET MEEST?

DUID AAN:

HET PERSOONLIJKE MOTIEF

☐

HET SOCIAAL MOTIEF

☐

HET IDEEEL MOTIEF

☐

FORMULEER CONCLUSIES:

Neem een blad papier en schrijf je conclusies neer.

● Spelen we voldoende
in op de verschillende
motieven om jongeren te
houden?

● Welk kanaal om te wer-
ven, werkt het best?

● Hoe is het gesteld met de
reputatie van ons speel-
plein bij jongeren?

● Gebruiken we de motieven
voldoende in de werving
van nieuwe jongeren?

● Andere conclusies?

50/50 , 20/80 100/100?

OF HOE ZIT HET NU JUIST?

WE HEBBEN:

● % INCIDENTELE EN

● % VASTE VRIJWILLIGERS

FORMULEER CONCLUSIES:

● Zijn de engagementen
die wij voorstellen afge-
stemd op de "goesting"
van de jongeren?

● Hebben we een goede
match tussen het engage-
ment van de jongeren en
de verwachtingen van ons
speelplein?

● Welk inspraak- en commu-
nicatiekanaal gebruiken
we het best om hen te
bereiken?

● Andere conclusies?

?

WAT SPEELT BIJ ONZE ANIMATOREN HET MEEST?

FORMULEER CONCLUSIES:

● Welke taken komen bij
iedereen terug in de
stretch/panic-zone?

● Welke oplossingen komen
bij iedereen aan bod?

● Is het tijd om onze draag-
kracht in vraag te stellen?

● Andere conclusies?

5

BRAINSTORM OVER ACTIES EN BEPAALEN ERNA DE PRIORITEITEN

OM IN 2020 OP IN TE ZETTEN.

●		●	
●		●	
●		●	
●		●	
●		●	
●		●	
●		●	
●		●	

PRIORITEITEN:

1

2

3

6

KAN DE VDS ONDERSTEUNEN?

NEEM EEN KIJKJE OP ONZE WEBSITE
WE HELPEN JE VERDER MET:

● een vorming

● advies ter plaatse

● verschillende producten

● speelpleinvoorbeelden

Nog meer inspiratie nodig?

WWW.SPEELPLEIN.NET/BETERSPELEN

WISSELENDE DRAAGKRACHT

Jeugdwerk heeft heel wat troeven. Die komen ten volle tot uiting op het moment dat de draagkracht van de jongeren en ploeg optimaal is. Maar animatorenploegen veranderen ook. Speelpleinen worden geconfronteerd met wisselende ploegen, ervaring die wegvalt en een sterk dalend of stijgend aantal jongeren. Soms zit je met een tekort aan animatoren, een andere zomer weet je niet hoe je iedereen kan inschakelen. Ondanks alle inspanningen om animatoren te werven en te behouden, blijft dit op één

of ander moment een gegeven. Net daarom mag het huidige aanbod van een speelplein geen verworvenheid zijn waar nooit of te nimmer aan geraakt mag worden. Laat staan dat er steeds hogere verwachtingen aan gekoppeld worden.

VERANDERING OPVANGEN

Heeft de ploeg een grote draagkracht dan kan er meer, heeft de ploeg een jaar later minder draagkracht dan moet er misschien minder. Geen evidentie in combinatie met verwachtingen van ouders, dat

beseffen we. De continuïteit komt hierdoor in gedrang.

Maar wel een belangrijk gegeven om de druk bij jongeren te verlichten en de kwaliteit van speelpleinwerk te behouden. We weten dat heel veel speelpleinen hier wakker van liggen, creatieve oplossingen zoeken maar soms ook met de handen in het haar zitten. We zien een deel van de oplossing in samenwerking. Door samen te werken met andere vrijetijdsdiensten en/of opvanginitiatieven kan je de druk verlichten en inspelen op een wisselende draagkracht.

PITSTOP

14, 21 EN 28 JAN. 2020 VORMINGSAANBOD STARTERS

Drie dinsdagen lang dompelen we nieuwe speelpleinverantwoordelijken onder in de jeugdwerkmethodiek speelpleinwerk. Wat is speelplein? Wat komt er bij kijken? Wat houdt je job als verantwoordelijke in? Ontdek het samen met andere nieuwe starters en maak een vliegende start.

[www.speelplein.net/
vormingvoorverantwoordelijken](http://www.speelplein.net/vormingvoorverantwoordelijken)

13 FEB. 2020 STUDIEDAG DECREET KINDEROPVANG

Samen met Bataljong organiseren we een extra studiedag over het decreet kinderopvang. Wat staat er in dat decreet en wat zou de rol kunnen zijn van speelpleinwerk en de jeugddienst? We vertellen je waar wij kansen zien.

KEUZESESSIES IN DE NAMIDDAG:

- Vorming Loose Parts Play.
- Interview: 'jouw rol in het lokaal samenwerkings-verband'.
- Input voor de nieuwe VDS-beleidsnota.
- Focusgroep "basishouding animatoren".

31 DEC. 2020 DEADLINE LIDMAATSCHAP

Wordt jouw speelplein op-nieuw lid in 2020? Ja of nee... laat het sowieso weten via de persoonlijke link die je speelpleinverantwoordelijke ontving op 22 oktober.

Op onze website kan je zien welke speelpleinen alvast opnieuw zijn aangesloten.

www.speelplein.net/lidwoorden